

Celem projektu jest interdyscyplinarna analiza insygniów rzymskich oficerów w *Notitia Dignitatum*. Źródło to zawiera wykaz wyższych urzędów cesarskich wschodnio- i zachodniorzymskich z około 400 roku n.e. i jest jednym z podstawowych źródeł wiedzy na temat rzymskiej administracji i organizacji armii rzymskiej u schyłku starożytności. Rejestr stanowi również podstawowe źródło ikonograficzne dotyczące insygniów władzy późnorzymskich dostojników a także ideologii imperium rzymskiego. Podstawowym celem naukowym projektu jest ustalenie prawnego znaczenia insygniów urzędniczych i przedstawionych w nich detali, przez zbadanie wersji insygniów zachowanych w późnośredniowiecznych i wczesnorenesansowych rękopisach *Notitia Dignitatum* (będących kopiami zaginionego karolińskiego manuskryptu *Codex Spirensis* - głównie jego tzw. pierwotnych kopii). Według dominujących poglądów, insygnia w *Notitia Dignitatum* wykonane zostały zgodnie z późnoantycznymi kanonami sztuki zdobniczej i różnią się tylko nieznacznie w pierwotnych kopiach *Codex Spirensis*. Dotychczasowa dyskusja naukowa dotycząca insygniów koncentrowała się głównie na ich znaczeniu dla historii sztuki, rekonstrukcji znaczenia detali przedstawionych w insygniach w poszczególnych rękopisach oraz na znaczeniu insygniów dla poznania rzymskiej ideologii imperialnej. Dzięki publikacji online cyfrowych wersji wielu z kopii *Codex Spirensis* w ostatnich latach, możliwa stała się ich bardziej szczegółowa i kompleksowa analiza; wersje dostępne online będą stanowić stąd istotną część materiału analizowanego w projekcie. Wcześniejsze badania insygniów prowadzili też głównie historycy sztuki lub historycy starożytności, natomiast badacze zajmujący się prawem rzymskim interesowali się przede wszystkim tekstem *Notitia Dignitatum* i jego znaczeniem dla rekonstrukcji ustroju późnego imperium rzymskiego. Analiza insygniów może przynieść jednak nowe dane dotyczących statusu prawnego rzymskich oficerów cesarskich i zakresu ich obowiązków - projekt ma stąd na celu uzupełnienie wiedzy w obu aspektach. Badania mają również odpowiedzieć na pytanie, dlaczego powstała *Notitia Dignitatum* i jaką rolę pełniły ilustracje z insygniami w odniesieniu do tekstu spisu. Realizacja projektu wymaga dokładnych i szeroko zakrojonych badań źródłowych, w tym nad rękopisami *Notitia Dignitatum* i ich edycjami, innymi źródłami historycznymi dotyczącymi urzędników późnorzymskich, z uwzględnieniem literatury przedmiotu. Zadania w projekcie obejmują zbudowanie kolekcji cyfrowych kopii insygniów urzędników rzymskich znanych z pierwotnych kopii *Codex Spirensis*, porównanie wspólnych dla insygniów szczegółów - a także zbadanie detali, które występują tylko w części insygniów - oraz sprawdzenie różnic między różnymi kopiami, a na koniec wyciągnięcie wniosków dotyczących prawnego znaczenia insygniów w *Notitia Dignitatum*. Głównym rezultatem projektu będzie opublikowanie monografii w języku angielskim; przewiduje on też złożenie do druku kilku artykułów naukowych oraz prezentację wstępnych ustaleń na międzynarodowych i krajowych konferencjach naukowych. Projekt, dzięki jego interdyscyplinarności, poszerza perspektywy tradycyjnych badań romanistycznych. Nowością jest w nim też całościowe podejście do analizy insygniów w *Notitia Dignitatum*. W połączeniu z innymi nurtami badań historycznych projekt ma dostarczyć niezbędnego materiału do dalszych rozważań prawno-historycznych i historycznych, a w szczególności dotyczących roli przedstawień symbolicznych w późnej starożytności.